

Lerums Naturskyddsförening (LNF) – Verksamhetsberättelse 2025

Verksamheten 2025 inom LNF har omfattat ett stort antal aktiviteter. Ett betydande antal skrivelser har i vanlig omfattning avfattats. Programbladets båda utgåvor var välfyllda.

LNF uppfattas som den ledande företrädaren för natur- och miljöfrågor i Lerums kommun. Vid årsskiftet 2025/2026 var antalet medlemmar 1587 enligt riksföreningens medlemsregister.

Styrelsen bestod efter årsmötet den 10 mars 2025 av Catharina Pettersson (ordf.), Stefan Larsson (vice ordf.), Lars Hultén (kassör), Bo Nilsson (sekr.), Lars-Erik Karlsson, Anette Heijnesson Hultén, Håkan Jernehov, Ingrid Grange, Lena Jernehov, Tommy Aronsson, Mikael Sundström och Erika Tyrberg.

Styrelsen höll 11 protokollförda sammanträden under 2025. Några gruppmöten har även hållits.

Arbetsgrupper. För att effektivt ta tillvara styrelsens och övriga aktiva medlemmars kunskaper och intressen har arbetet varit organiserat i grupper med olika intresseinriktningar. Grupperna fungerar oftast informellt med hjälp av e-post och rapporterar genom kontaktpersoner till styrelsen. Under 2025 har det funnits grupper för följande aktiviteter: Program, Utbildning, Plan, Handla miljövänligt, Landskap, Skog, Botanik, Fåglar, Sjöar och vattendrag, Insekter, Amfibieskydd och Fladdermöss, Hemsidan och Facebook samt Natursnokarna. Biologisk mångfald och klimat är viktiga perspektiv i föreningens arbetsgrupper, i vårt påverkansarbete och när vi ger remissvar.

Biologisk mångfald

En Tidsresa i biologisk mångfald kallade vi den utställning som vi tog fram 2024. Efter att den visats i Dergårdsgalleriet har den visats på flera platser inom Naturskyddsföreningen i Bohuslän.

Lördagen den 24 maj uppmärksammade LNF den internationella dagen för biologisk mångfald på Bagges torg i Lerum. Besökarna fick tips om hur man kan omvandla sin trädgård till en oas för biologisk mångfald. Giffria plantor delades ut till besökarna. Det var en trevlig dag fylld av många nya möten och intressanta diskussioner. Arrangemanget genomfördes i samarbete med Flodas trädgårdsvänner.

En insändare "Bevara biologisk mångfald för en hållbar framtid" publicerades i Lerums tidning och en insändare "Förvandla din trädgård till en blomstrande oas för biologisk mångfald" var publicerad i Lokalpressen i anslutning till den internationella dagen för biologisk mångfald. I Lokalpressen publicerades även en insändare om igelkottar.

Representation. Catharina Pettersson var representant för LNF i styrelsen för Naturskyddsföreningen i Bohuslän. Stefan Larsson medverkade i Säveåns Vattenråd. Tommy Aronsson deltog och representerade LNF i Risvedengruppens verksamhet och har även representerat LNF i ett samverkansmöte med Skogsstyrelsen. Föreningar som deltog var Birdlife Sverige, Svenska Naturskyddsföreningen, Jordens vänner samt Skydda skogen. Håkan och Lena Jernehov representerade styrelsen på kretskonferensen i Halland och på en Biologisk Mångfaldskonferens arrangerad av Naturskyddsföreningen i Skåne.

Representanter för LNF träffade under många år kommunledningen två gånger varje år. Sedan 2023 har dock kontakterna med politikerna förändrats. LNF träffar inte längre ledamöter från kommunstyrelsen utan i stället presidiet i samhällsbyggnadsnämnden, numera endast en gång per år. Kontakter med kommunens tjänstemän har däremot ökat, vilket är positivt.

Information. Extern information sker kontinuerligt via LNF:s hemsida och Facebook. Vid flera tillfällen har LNF uppmärksammats i media och redovisat synpunkter i insändare, se nedan. Utöver programbladen har kortfattad intern information om LNF:s verksamhet vid några tillfällen skickats med e-post till medlemmar vilkas e-postadresser är kända för LNF. Välkomstmejl har skickats till nya medlemmar. Den som därutöver vill ha information meddelar nilssobo@gmail.com.

Program och programverksamhet

Alla fullbetalande medlemmar fick innehållsrika vår- och höstprogramblad i slutet av februari respektive i mitten av september. Mer än 80% av upplagan delades ut av medlemmar medan resten sändes med post. Hela det aktuella programbladet finns även digitalt på hemsidan.

Utbildning

Utbildning är inslag i många aktiviteter.

Plan- och miljöfrågor

Under året har LNF sänt eller medverkat i fler än ett halvt dussin skrivelser med synpunkter i natur-, miljö- och planärenden till i första hand Lerums kommun men även till Svenska Kraftnät. Viktiga, mer utförliga skrivelser finns på LNF:s hemsida <https://lerum.naturskyddsforeningen.se/>.

LNF är remissinstans till kommunen i planärenden. Ett stort arbete lades under sommaren ner på att skriva ett yttrande om tillägget till översiktsplanen som handlade om att Lerums kommun vill avsätta stora områden som industrimark. Ett yttrande lämnades till Svenska Kraftnät avseende dragning av nya kraftledningar genom Gråbo.

Handla miljövänligt

För att visa hur man kan ta tillvara de kläder man redan har anordnade LNF tillsammans med Lerums Skaparverkstad workshops i Dergårdsfoajén i mars och oktober.

En insändare med rubriken "Fast fashion är ohållbart - Klädbranschen måste ta ansvar! " publicerades i Lerums tidning och Lokalpressen i oktober i anslutning till Green Action Week (tidigare Miljövänliga Veckan). Lagom till första advent fanns insändaren "Julmys med bekämpningsmedelsrester?" i Lokalpressen.

Landskap

I 50 år har vi röjt och betat ängarna vid Stensjön. Planen att fortsätta med fårbete har försenats. På grund av brist på resurser kunde Svenska Rovdjursföreningen inte hjälpa oss med att sätta upp ett RovdjursAvvisande Staket (RAS). Risken för vargangrepp har minskat efter genomförd skyddsjakt. Justering och röjning har genomförts för att ta emot får kommande sommar.

Trots uppehållet med betet var ängarna mycket vackra i somras med mycket orkidéer, jungfrulin och prästkragar.

Skog

Skogsgruppen har under året bestått av 7 aktiva medlemmar.

Fokus har varit bevakning av inkomna avverkningsanmälningar inom Lerums kommun och att värdera dess påverkan på biologisk mångfald. Totalt har 47 avverkningsanmälningar kommit in under året med en total areal av 119,7 ha. En normal avverkning inom Lerums kommun var på ca 2,55 ha.

I samband med kyrkovalet skrev LNF två insändare som publicerades i Lerums tidning respektive Lokalpressen. Temat i båda insändarna var att rösta för en kyrka som tar ansvar för skogen.

Under året har även arbetet med att hitta lämplig skog för reservatsbildning fortsatt, utan att denna målsättning har lyckats.

Risvedengruppen, där Naturskyddsföreningens kretsar i Ale, Alingsås och Lerum ingår, har under året fortsatt sitt arbete med att försöka skydda kvarvarande naturskog.

En vandring med sju deltagare genomfördes en solig och frostig dag i Verleskogens Naturreservat beläget i Risveden.

Botanik

Vi började botanikåret med en trevlig tradition. Mikael och Ingrid berättade och visade hur man kan känna igen träd och buskar på vintern.

I samarbete med Flodas bibliotek arrangerade vi tillsammans med Floda Trädgårdsvänner en plant- och fröbytardag under Vårmarknaden den 24 april.

LNF höll ett inspirationsföredrag om pollinatörer för elever på gymnasieskolans estetiska linje inför deras konstupställning under hösten.

Vi har haft flera botanikvandringar: Gråbo grusgrop, Antons kapell, Sävåån, Vilda blommornas dag i Gråbo, Härskogen och en heldagsutflykt till Sillviks naturreservat.

Fåglar

Under våren uppfördes fågeltornet i Hjällsnäsviken och en spång genom alkärret anlades. Bygget var klart i slutet av maj och tornet invigdes i mitten av juni, i ett samarbete med Gråbo Centrumförening. En invigning som lockade ett hundratal besökande. Efter invigningen har fågeltornet varit ett populärt utflyktsmål för fågelskådare och allmänhet. Under hösten anordnades "Öppet torn" varannan söndag, från slutet av augusti till och med början på november. En aktivitet som har varit populär med upp till 18 deltagare.

Vi har fått en insändare om fågeltornet publicerad. Lokalpressen uppmärksammade fågeltornet i två artiklar. Göteborgs Ornitologiska Förenings tidning "Fåglar på västkusten" gjorde ett reportage om fågeltornet.

Bland Fågelgruppens aktiviteter under 2025 kan nämnas deltagande i den årliga nationella sjöfågelräkningen, där vi räknade fåglar i sjösystemet från Mjörn till Aspen för 57:e året. Ett flertal organiserade utflykter har gjorts, med bland annat Sävåpromenad från Floda till Stenkullen och vårfågelvandring vid Sjövik. Höstpromenaden fick emellertid ställas in pga dåligt väder. Den traditionella cykelturen utefter gamla banvallen vid Stannum genomfördes liksom sträckfågelmorgan vid Hjällsnäs (modellflygplatsen), i år för 40:e gången.

Fågelskådningens dag firades i maj vid Stålebo våtmarker, och Naturnatta gick i nattskärrornas tecken vid Vite Mosse. Under hösten gjordes en resa till trakterna runt Östen där vi tittade på framförallt gäss. Vi har deltagit i "Projekt Lom", där storlom har inventerats i Uspen, Tvärsjön, Sturven, Torskabotten, Viebosjön och Stora Stamsjön. Även smålom har inventerats i några tjärnar. Häckningar av tornfalk och pilgrimsfalk samt fiskgjuse har följts regelbundet under året.

Rensning och komplettering av småfågelholkar har skett bl a i Sävåns, Lerådalens och Hulans naturreservat samt vid Nääs, Lergraven, Stålebodalen, Bengts damm och Hallabron. Matning av skogsmesar genomfördes i närheten av Riddarstensspåret. Någon matning av sjöfågel har inte skett på grund av den milda vintern.

Vi har haft fyra inomhusträffar med bildvisningar samt trevlig samvaro. Dammarna i Stålebodalen, Lergraven samt Bengts damm har även 2025 varit ett eldorado för fåglar och lockat till många besök.

Sjöar och vattendrag

LNF har deltagit i möte med kommunen om flera aktuella viktiga vattenfrågor; vi deltar aktivt bl.a. i Sävåns vattenråd i dessa frågor. Göteborgs Stad, Kretslopp vatten, vill tillsammans med Lerums kommun undersöka om Mjörn kan utgöra framtida vattentäkt för Göteborgsregionen - detta eftersom det råder brist på tillräckliga bra vattenresurser. Lerum skulle då kunna utnyttja en mindre del av det vattenuttaget inom vår egen kommun. Ett första dialogmöte har hållits där vi framhöll att Sävåns värdefulla fiskbestånd och åns ekologi inte får försämrats på grund av låga vattenflöden.

Lerums viktigaste nuvarande råvattentäkt, Öxsjön, räcker inte till varför kommunen ansökt hos mark och miljödomstolen om ändrad reglering vilket LNF yttrat sig om.

Alebäcken med Lerums kommuns ansökan om åtgärder för att förbättra sjöutloppet med ny fiskväg och jämnare avrinning vid L. Stamsjöns utlopp är ett projekt som vi engagerar oss i. Läget är akut för öringsbeståndet i Alebäcken. LNF sitter med i en arbetsgrupp med Aspen-Sävåns fiskevårdsområdesförening för att få en acceptabel lösning på detta mycket långdragna ärende som startade 2018 då det gamla dämnet togs bort.

I ett samarrangemang med Alingsås Naturskyddsförening genomfördes två vattendragsvandringar: En vid Tollereds våtmarksdammar och Torska ström på världsvattendagen i mars (23/3) och en vandring vid Norsesund utmed Lillelången upp till Solvedens kraftverk och Solvedenskogen i början av maj.

Amfibier

LNF har under 2025 fortsatt arbetet med att förbättra förutsättningarna för den biologiska mångfald som finns i Gråbo grusgrop. Två möten har hållits med kommunala tjänstemän för diskussion kring grusgropens framtida utnyttjande för vattentäkt samt skyddet för grusgropens artrikedom. Praktiskt arbete som har utförts är bland annat fortsatt röjningsarbete kring dammarna för att förbättra villkoren för salamandrar och övriga groddjur.

Insekter

En trollslände-exkursion till Lilla Långetjärn i Härskogen genomfördes i samarbete med Trollsländeföreningen.

Två mulmholkar har tillverkats i samarbete med Daglig verksamhet. Holkarna är uppsatta längs Gotaleden: en mellan Garveriet och Tullängen och en vid Nääs fabriks södra parkering.

Fladdermöss

Fladdermusgruppen har haft en programpunkt som genomfördes i början av september. Årets fladdermusspaning följde promenadstigen runt Vänhem, Lekhuset och Nääs ekhagar. Till vår hjälp hade vi även i år fladdermusexperten Bengt Edqvist. Totalt deltog 21 personer i denna årliga fladdermusspaning.

Natursnokarna

Natursnokarna har träffats 5 gånger under 2025. Vi har lärt oss om skog och träd, vilka som bor i träden, använt våra sinnen och vi har håvat i Sävån.

Hemsida och Facebook

På hemsidan presenteras bland annat föreningens ställningstaganden i olika frågor, skrivelser till kommun och myndigheter samt samtliga programaktiviteter. Hemsidan uppdateras kontinuerligt med ny information samt kontinuerliga fågelobservationer i kommunen och har adressen <https://lerum.naturskyddsforeningen.se/>.

LNF finns på Facebook. Där annonseras bland annat de aktiviteter som LNF anordnar. Där hittar du också extra programpunkter som inte fanns vid programbladets tryckning. Sök på Lerums Naturskyddsförening eller gå in via föreningens hemsida.

Fältbiologerna har tyvärr ingen verksamhet i Lerum. Lerums Naturskyddsförening avvaktar eventuella möjligheter att återstarta fältbiologverksamhet.

Lerum i januari 2026

Catharina Pettersson (ordf), Stefan Larsson (vice ordf), Bo Nilsson (sekr), Lars Hultén (kassör), Lars-Erik Karlsson, Anette Heijnesson Hultén, Håkan Jernehov, Ingrid Grange, Lena Jernehov, Mikael Sundström, Tommy Aronsson, Erika Tyrberg